

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

De Fornicatione, §. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

LIBER SEPTIMVS IN DECALOGVM.

Non adulterabis.

Luxuria, quam hic prohiberi, ut certum supponimus, est vitium oppositum castitati per excessum, & versatur circa delectabilia tactus in rebus ad generationem fervientibus. Ejus species numerari solent, fornicatio, sacrilegium, adulterium, incestus, stuprum, raptus, peccatum contra naturam, quibus claritatis gratia, adde impudicitiam, quæ consistit in tactibus aspectibusque impudicis.

De his ego plura docui in methodo expeditæ Confessionis, lib. 2. c. 7. per totum, quæ certè hic repetenda non essent. Verum, ne manca sit præsens tractatio, & ne ad alios libros, in re tam frequenti, & quotidiana lector ablegetur, hunc ordinem servabo, ut in quolibet capite rescribam primo, quæ in Methodo citata docui, deinde cætera addam, quæ absolutam reddant tractationem.

CAPVT PRIMVM.

§. I.

De Fornicatione.

In methodo sic *aa* habes. Initium facimus à simplici fornicatione, quæ est prima luxuriæ species. Hic tamen multa aggerimus, quia hic fre-

quentiora; nam cæterum non raro in alijs luxuriæ speciebus, quas mox subiiciemus, eadem eveniunt.

aa In *Meth. expeditæ Conf. li. 2. c. 7. §. 4.*

2. Qui committit, per illicitam copulam, fornicationem, non satis explicat, dicendo, se peccasse contra castitatem, sed addere oportet, se copulam habuisse; *a* quia secus non explicatur malitia propria copulæ fornicariæ, quæ est diversa à malitia quacumque contra castitatem.

a de *Lug. di. 16. ac pæn. sec. 5. n. 238.*

3. Qui committit tria v. g. peccata, cum tribus sceminis ejusdem rationis, non tenetur declarare, fuisse tres sceminas, cum satis *b* sit, dicere, ter fornicatus sum. Ratio est, quia eadem est malitia, sive cum tribus, sive ter cum eadem, nisi forte aliquando id interroget confessarius, ut occasio proxima tollatur, quæ ex illa frequentia cum eadem timeri potest: de qua dixi in Methodo c. 1. §. 1. n. 5. & 6.

b *Bonac. de Sac. disp. 5. q. 5. p. 2. sec. 2. §. 3. diff. 3. prop. 3. n. 14.*

4. Peccatum cum filia Confessionis, nec ex se est sacrilegium, nec incestus, sed simplex fornicatio. *c* Quare, qui id commisit, satis est fateri, se fornicatum esse. Præscindimus autem à sollicitatione confessionis: nam sollicitatio ejus-

eiusmodi, est specialiter confitenda, cum sit contra reverentiam Sacramenti debitam. Præcindimus item, quando esse Confessarium, assumeretur ut medium ad peccandum, vel quid simile: tunc enim adesset nova malitia, vel contra reverentiam Sacramenti, vel contra similem virtutem.

c *Fill. t. 2. tr. 30. c. 5. n. 105. alij.*

5. Virgo, five vir, *d* five puella, *e* qui prima vice, voluntarie frangit virginitatem, non peccat peccato diverso à simplici fornicatione, secundum opinionem aliquorum: quare sufficet, fateri fornicationem, nec obligatur, virginitatem manifestare. Idem dic, si se polluat, si morosè delectetur, si vir desideret virginem, sine voluntate vim inferendi: in his enim non additur ex qualitate adjecta virginitatis, nova species malitiæ.

d *Fill. t. 1. tr. 30. c. 3. n. 71. e Sanc. de matr. lib. 7. disp. 4. nu. 5. Cominc. de Sacram. disp. 7. du. 4. n. 10.*

6. Fidelis peccans cum infideli, quantum est ex hoc capite, non peccat, nisi simplici fornicatione, ex opinione probabili: *f* licet etiam esse contra Religionem, idest, contra reverentiam Sacramenti Baptismi, non negem esse probabile. *g*

f *Azor. p. 3. l. 3. c. 29. q. 3. g* *Sanc. l. 7. de matr. d. 5. num. 12. De Lugo disp. 16. de pen. sec. 6. n. 36.*

7. Confirmo priorem probabilitatem: quia principalis ratio, cur dicendum foret, hoc esse peccatum speciale, est, quia Ecclesia, dum prohibet conjugium fidelis cum infideli, prohibet etiam quamcumque conjunctionem,

cum sit idem motuum, idest, ut pro reverentia nostræ Religionis, vitetur illa conjunctio, quæ est damnosa tum ipsi fideli, tum proli educandæ. Quæ est ratio Sanchez, *h* allata & approbata à Delugo, *i* Sed hæc ratio non multum urgere videtur: ergo &c. Minor probatur: nam primò, ubi unum prohibetur, non intelligitur & aliud, quantumvis simile, ut est notum in jure; multo plus, quia, secundo, intervenit non parva disparitas: nam in matrimonio est longè major conjunctio, quàm in copula fornicativa. Tertio, quia etiam sic intelligerentur specialiter prohibita, civile commercium, collocutio familiaris, imo & servitium infidelium, ex quibus oriri majus periculum sane potest. Fateor, esse peccatum, quando quis cum infidelibus (existente everfionis periculo, vel scandalo) familiariter degit: sed hoc non est illud, de quo agimus, sed quid commune ad omnes actiones periculo peccandi expositas. Quarto, cum totam hanc malitiam specialem ducant adversarij à prohibitione Ecclesiæ, prohibentis matrimonium fidelis cum infideli, sequitur, saltem regulariter, non esse novum formaliter peccatum: quia communiter talis prohibitio inculpabiliter nescitur, imo probabiliter, ut patet ex dictis, judicatur non adesse. Denique poena gravissimæ, legibus contra hoc peccatum constitutæ, ostendunt quidem gravitatem, sed non diversitatem specificam: sicuti poenæ constitutæ in homicidium qualificatum, v. g. proditorium, non ostendunt differre specie à non

non qualificato. Sed hæc satis, contra nostram brevitate scilicet consuetudinem.

h. Sanc. ib. i. Delag. ib.

8. Quid de sodomia cum infideli? Respondeo, idem videri dicendam, nempe abunde esse, si fateatur quis, commissam à se fuisse sodomiam; siquidem, ut ex dictis constat, non apparet, unde necessario deriveretur specifica diversitas.

9. Quando quis, cum sit frigidus, vel Eunuchus, cum aliqua peccat, debet fateri, se esse talem. Ratio est, quia tunc, non solum adest malitia fornicationis, sed etiam malitia contranaturalis: cum adest frustratio finis naturalis, id est, finis generationis, atque inutiliter tum suum, tum famineum semen à tali frigido provocetur.

1. Sanc. l. 9. de marr. d. 19. n. 8.

10. Quando positivè invitans alios, sollicitasque, v. g. puellam, cum qua deinde peccas; aliqui sentiunt, non debere, te esse sollicitum explicare, te fuisse primum ad alliciendum: eadem enim malitia, licet non tam gravis est, quando non invitans, cum illa peccas; adhuc enim particeps es eius peccati. Idem diximus in Methodo cap. 4. §. 1. nu. 3. de confabulantibus in Missa. Idemque dic de turpi colloquutione & similibus: neque enim, propter eandem rationem, te obligo, ad explicandum, an primus fueris? Quod si quis sollicitavit, sed deinde non processum est ad opus, vel certè multo post; debet sanè Sacerdoti id subijcere, utpotè peccatum

sollicitationis distinctum ab ipso opere pravo.

m. Jo. Sanc. in select. d. 1. num. 24. in fi. de Lug. de pœnit. d. 16. sec. 3. nu. 242. ex sententia Vasq. sed est contra Th. Sanchez in decal. l. 1. c. 6. nu. 14. & contra Bon. de sacram. disp. 5. q. 5. p. 1. §. 3. diff. 3. n. 19.

11. Quando quis in copula non servat debitum modum, sed vel à latere, vel sedendo, vel viro succubente; modo servetur vas naturale, nec sit periculum effundendi semen extra vas (id quod tamen raro esse solet, quia matrix saltem, partem majorem seminis attrahit:) non est circumstantia necessario confitenda, quia id accidentale est copule; & in conjugatis, vel est veniale, si ob voluptatem, vel peccatum nullum, si in necessitate. *n. Sanch. de marr. lib. 9. disp. 16. num. 8.*

12. Qui incipit, nec absolvit copulam, debet explicare, quia licet, tunc sit fornicatio ex affectu, non tamen est ipsa fornicatio, sed tactus impudicus. Qui item eandem copulam incipit, & deinde refilit, semenque dispergit, debet id explicare, quia adest tunc duplex malitia, id est, fornicationis ex affectu, & mollitici, qua, re ipsa, semen dispergitur, ut ex se constat.

o. Sanch. ib. disp. 19. n. 3.

13. Quando quis carnaliter, vel alio quocumque peccato peccat non est necesse per explicare, se exposuisse periculo peccandi, ingrediendo domum, v. g. puella, & deinde peccasse: quando enim hæc duo, id est, se exponere periculo peccandi, & peccare simul

concur-

concurrunt, nec inter ipsa tanta mora vel contraria q̄ intentio intercedit, quanta necessaria est, ad distinguendum unum numero peccatum ab alio, unum peccatum moraliter sunt. Nec potest obijci, esse quidem unum numero, sed includere duas species malitias; nec, inquam, hoc potest obijci, quia se exponere tali periculo peccandi, & eodem peccato peccare, ejusdem sunt speciei. Quod si intercedit prædicta mora, non est mirum, debere explicari, quia tunc sunt duo numero distincta peccata. Qui media ex se illicita adhibet, ut fornicetur, qua ratione fateri debeat, diximus in Methodo lib. 2. cap. 1. §. 10.

p̄ De Lugo disp. 16, de pen, sec. 12. n. 511.

14. De eo, qui ex consuetudine inveterata fornicatur, diximus in Methodo lib. 2. c. 1. §. 3. De recidivo diximus ibidem lib. 3. c. 3. §. 4. Eum, qui cum magna contentione peccat, cum magna voluptate, cum tanta continua duratione, quia solum addit circumstantiam aggravantem; explicare eas circumstantias non necessario debere, diximus item ibidem cap. 1. §. 18. de circumstantijs aggravantibus.

§. II.

Additio.

Fornicationem esse peccatum mortale, & contrarium asserere esse hæreticum, decretum est in Clem. Ad nostram. De hæreticis; sed an si

solum prohibita jure positivo, an etiam jure naturali, atque adeo ex se sit intrinsecè mala, quaritur à Doctoribus. Et Durandus & quidam, alijque pauci putant, esse solum ex jure positivo: verum communis & omnium fere Doctorum sententia docet, esse ex lege naturali.

a Durandus in 4. dist. 3. q. 2. Martin, de magistr. q. 3. de luxuria. Caram, in Th. mor. à m. 16. 3. b Apud Val. r. 3. dist. 9. q. 3. p. 3. & Sot. li. 5. de just. q. 3. ar. 3. contendunt em esse errorem in fide contrarium, lege S. Thom. 2. 2. q. 114. art. 4.

Mihi duo sunt certa: primò, hanc communem, esse veram sententiam: secundò, data hac veritate, dicendum à nobis esse, dari rationem naturalem id certo probantem, sed ingenuè fateri nos debere, eam à priori nondum clare esse compertam. Ita solemus respondere, cum de cœli quibusdam occultis, cum de quadratura circuli, alijsque similibus, etiam in Philosophia disputamus, ea nimirum certa esse, certisque rationibus posse probari, verum eas nondum adhuc fuisse manifestè ab ullo propositas. Dixi (à priori) nam à posteriore, bb satis manifestè probatur, præsertim ex eo, quod si non esset jure naturali prohibita, in aliquo tandem urgentissimo casu posset in ea dispensari, quod nullo modo dici potest. Sed hæc Scholasticis enucleanda relinquamus. Nos quoad praxim.

bb l. Boss. r. 3. moral. ti. 24. n. 8. & de Pollutione, & n. 26. & 27.

Conclu-